

Andveikraverndin og syndabukkar

Nú, tá ið so nógvur havi hevur verið gjørdur burtur úr evninum hesa seinastu tíðina, loyvi eg mær at stinga eitt klipi í, sum tey plaga at siga, tá ið tey laða garð.

Tað sigst, at fleiri ríkisovastar í Afrika, Mið- og Suður-Amerika ikki hætta sær út um landamark, tí teir kunnu fáa knivin í ryggin og verða frakoyrd-ir ella heklaðir longur niður í valdsstigan. Tilíkur ótti er ikki at bera, og frægest man vera at halda seg heima og halda skil á undirsáttunum. Íat meg siga tað bart út. Mær dámdi ikki, at fyrrverandi leiðari Andveikraverndarinnar kallaði kjakið um tørvandi stovnstíð til evnaveik fyrri »slikan náva« (spetakel og ballade). Evnið treingir harðliga at verða umrøtt og kjakað. Foreldur at evnaveikum nóystað at gera tann háva, sum skal gerast, tí evnaveik sjálv gera ongan háva burtur úr sær.

Marjun Sigurðsdóttir, fyrrverandi leiðari Andveikraverndinnar, hevur gjørt sínar viðmerkningar til tað kjak, sum hevur verið viðv. stovnstroti til evnaveik. Hon setur upp átta evni, sum hon metir at vera aðalevnini í tí kjaki, ið farið er fram. Eg ætlaði at gera nakrar viðmerkningar til hesi átta evnini.

Stovnstrotið og Eirargarður 14-16

Um stovnstrotið er at siga, at vit øll eru samd. Í hesum sambandi verður Eirargarður tikin fram og lýstur innanfrá. Sagt verður, at fólk hava fingið illgruna um, alt og øll eru í einum trunka har eins og barnheimini í Bretlandi: farnu öld. Eg kann ugga Marjun og upplýsa henni, at Bjarni Clementsen í útvarpinum skilgott greiddi frá, hvussu dagliga arbeiddi varð skipað, og hvussu húsfólkið búleikadist. Um foreldur at evnaveikum ella felagið Javni er orsökini til hesa »trunkamyndina«, so er neyðugt við eini rættleidding í stundini.

Eg hugs, málið skal skiljast soleiðis, at hvørki Javni ella foreldur annars hava verið ovurfeigin um stovnin Eirargarður 14-16. Vart varð eisini gjørt við hesa ónøgd, men frá øllum síðum kom hóttingur til sjóndar: Tit taka hettar

ella fáa tit einki. Í dag kann ein káva útyvir og siga, at stovnurin er skipaður í smáum eindum; men uttan mun til hvussu smáar eindirnar verða skipaðar, er Eirargarður 14-16 ein risastovnur eftir føroyskum viðurskiftum. Um tað eru hesi sjónarmið, ið hava elvt til »trunkamyndina«, so er tað spell, tí ónøgdin snýr seg ikki um dagliga arbeiðið á stovninum, men um bygningin og umhvørvið. Latur starvsfólkanna skal haldast uttan fyrri kjakið, tí hann er gjørdur til lítar.

Umlættingarpláss

Umlættingarmøguleikar skulu helst vera so nær heiminum sum gjørligt. Hetta er í tráð við hugsanina um, at hin evnaveiki skal hava mogleika at vera heima hjá sær og sinum, so leingi foreldur megna. Umlættingin ger, at hin stóra avgerðin um at lata barnið ella hin unga frá sær, kann skjótast longur fram í tíðina. Og helst er hetta orsökini til, at foreldur og avvarðandi eru so glað fyrri Fritidharheimið í Skrivargøtu.

Marjun ger síðan viðmerkningar til, at Javni valdi at varðveita læknaumboðið í stýrinum fyrri Fritidharheimi, og skuldi hetta vera prógv um, at Javni ikki gongur á odda í normaliseringini. Neyvan hevði tað havt stórvegis týðning, um stýrini fyrri teir ymsu sjálvvognarstovnarnar høvdu ein lækna ella ein socialpædagog, tí eitt stýri er ikki nokur borgar fyrri góðan trivnað á einum stovni; heldur er tað hin dagligi karmurin, sum er avgerandi so sum bygningurin, starvsfólkið, umhvørvið, v.m.

Kostnaðurin

Kjakið um kostnaðin er beinleiðis ófólkligt, tí munurin er evarska lítill og átti ikki at verið avgerandi fyrri støðutakanina hjá eini kristnari vælferðartjóð. Men kanska hjartaroturarnar eru steinrunnar av kálki í øllum vælferðarmeldrinum og tí eru ongar kendslar eftir. Ikki eitt orð afturat um kostnaðin.

Álitið frá 1982

Vit eru samd um, at álitið frá 1982 í høvuðsheitum

er í tráð við tey sjónarmið, sum foreldur hava havt tey seinastu árin. Tað, sum vit kunnu træast um, eru tey støð hesi heimini skulu vera. Tá ið nevndin gjørdi sínar metingar um hesi støð, var tað grundað á tey tøl, sum nevndin hevði um hendur, so t.d. ikki skuldi koma eitt heim, har eingi ella bert fá evnaveik búðu. Onnur orsökini var, at politisku myndugleikarnir vóru og eru lættari at sannføra, um ein kann prógva tørvin. Bert mugu allir partar gera sær greitt, at tveir meir ella minni tilvildarlígrir limir í Javna frá 1978 ikki kunnu binda felagið fyrri tíð og ævir. Álitið má ikki gerast eitt manifest/evangelium, sum er óreingiligt. Lurtast má eftir Javna í dag.

Yvirtøka

Um at yvirtaka Andveikraverndina er at siga, at málið er sera viðkvæmt, tí málið er knýtt at partapolitikki. So skjótt hetta orðið verður nevnt, glógva eyguni á summum, meðan onnur hava nevan á lofti. Tá ið so er, er ikki lætt at sannføra politikkarar um tað skilgjøða í eini yvirtøku. Eisini hava vit foreldur varhugan av, at málið ongan góðan eigur, tí teir flokkar, hvørs stevnumið er, at í Føroyum skulu føroyigar ráða, ikki hava hirt at lagt uppskot á ting um at yvirtaka Andveikraverndina.

Løgtingssamtyktirnar frá 76 og 83

Um lögtingssamtyktirnar báðar er alt gott at siga. Men so leingi tær bara standa, eru tær at líkna við mannarættindavirlysingina hjá ST — orðini góð, men verkið og veruleikin syndarlígr.

Bráfeingisloysnir

Til seinast nevnið Marjun ymist, sum kann loysa núverandi trongstöðu. Hon røpar í yvirskriftini hetta fyrri bráfeingisloysn. Hvi bráfeingis? Er ikki alt viðv. evnaveikum bráfeingis. Tey komu heim úr Danmark og skuldu búa á Deild 5 og Pensionatnum fyrribils. Eirargarður 14-16 skuldi verða endaliga loysnin, ein 20 ára gomul ætlan kroyst íggjnum. Javni royndi at bota um støðuna hjá

heimabúgvandi evnaveikum og setti á stovn Fritidharheimið. Hvussu við umsiting og rakstri v.m.? Jú, fyrribils.

Sjálvandi eigur fyrrverandi leiðari Andveikraverndarinnar onga skuld í hesum óskili á serforsorgarøkinum. Hon er sett at umsita tað, sum onnur hava tikið avgerð um, og sum vit foreldur skulu liva ella liða undir. So einfalt er tað.

Men tá ið tosað verður um bráfeingisloysnir, og uppskotið kemur frá einum, sum er gamal í garði,

tá er lítið at vænta sær av framtíðini. Men kanska vit foreldur eru ov bláoygd og duga ikki at siggja, at myndugleikarnir ongantið ætla sær at loysa málið um Andveikraverndina. Tað skal vera bráfeingis, og tað dugir ein umsitari at siggja.

Um so skal vera, duga vit væl at siggja inn í framtíðina: Hvørja ferð Eirargarður 14-16 er fullsettur, verður eitt heim sett á stovn onkustaðnis í landinum. Tey frægestu flyta út, meðan tey veikastu liggja eftir. Eirargarður 14-16 fer at enda sum lasarett fyrri »neyð og elendigheit«.

Til tess at sleppa undan hesum, hevði tað verið skilagott, um ein røktarkrevjandi ella veikur fór samstundis sum 4-5 onnur frægari fóru. Á henda hátt kundu vit sæð fram til tann dag, tá ið Eirargarður var tømdur.

Smærri eindir

Tey flestu foreldur taka undir við hugskotinum um smærri eindir. Men tað ber eisini til at hava

eitt langt orðaskifti um hetta evnið. Tí hevði verið gott, um nokur heim kundu verið sett á stovn beinanvegin, so vit seinna kundu gjørt tilíkar smástovnar so lýtaleygar sum gjørligt. Tað er ikki neyðugt við fløktum teknokratiskum fyrireikingum frammanundan. Vit skulu bara leggja okkum hesa einfaldu reglu í geyma: Tørvur teirra evnaveiku er hin sami sum tørvur teirra evnagóðu. Eisini ber til at siga tað øðrvísi: Ikki bjóða øðrum tað, tú sjálvur havnar.

Til seinast fari eg at geva Marjun Sigurðsdóttir eini góð ráð. Tú mást ikki átaka tær leiklutin sum syndabukkar fyrri syndir, sum onnur hava gjørt. Í gamla Kánalandi valdi fólkkið sær eitt dýr, sum tey sendu út í oyðimørkina berandi syndir og illgerðir fólksins. Um nú eg fór ein túr í oyðimørkina, hevði eg møtt umleið triati monnum og einari kvinnu, men tað hevði ikki verið Marjun Sigurðsdóttir.

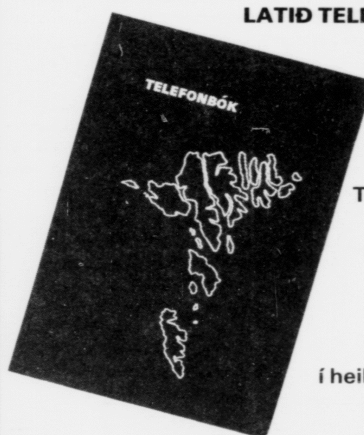
H.T. Henriksen

Innbinding av telefonbókini

EITT TILBOÐ

til stovnar, virkir og onnur

LATIÐ TELEFONBÓKINA INNBINDA Í STÍVA PERMU.

Týðandi er at telefonbókin, sum verður nógv brúkt hvønn einasta dag, er so haldbar sum gjørligt.

Innbindingin verður gjørd í heilbindi við gylling framman og á rygginum.

VIT AVGREIÐA INNBINDINGINA EFTIR 4 DØGUM!

pf. Bókavirkið

Postbox 2018 · Argjavegur 26 · Telefon 11580 · 3800 Argir

LIDUGTGERD AV PRENTLUTUM VIÐ NÚTÍMANS AMBODUM